

Література:

1. Базильчук В. Б. Жданова О. М. Проблема здоров'я і формування мотивації у студентів до навчальних занять. *Вісник Технологічного університету Поділля*. 2002. № 5. Ч. 3. С. 59-60.
2. Мартинова Н. П. Визначення мотивів і інтересів студенток ВНЗ до занять з фізичного виховання. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова* : зб. наук. праць, серія 115. Вип. 3 К 2 (57). К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. С. 218- 222.
3. Арефьев В.Г. Основи теорії та методики фізичного виховання : підручник. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. 95 с.
4. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання : Навчальне видання. Том 1 К. : Олімпійська література, 2008. 391 с.

УДК 378.091

АКМЕОЛОГІЧНИЙ ТА КОМПЕТЕНІСНИЙ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

*Коробко А. В., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
Класичний приватний університет м. Запоріжжя*

Сучасний світ, що характеризується швидкими змінами та високими вимогами до фахівців, вимагає нового підходу до формування професійних цінностей. Саме тому компетентнісний та акмеологічний підходи набувають особливої актуальності.

Професійні цінності є важливим чинником професійного

становлення майбутнього фахівця. Професійні цінності досліджуються вченими в контексті світогляду, мислення фахівця, його професіоналізму, фахової діяльності.

Цінності – важливий детермінант поведінки та діяльності людини в суспільстві. Цінність може виступати критерієм вибору мети прагнень особистості, а також виконувати функцію критерію розпізнавання та вибору альтернативних прагнень і способів поведінки [3].

З цінностей утворюються ціннісні орієнтації – складна, багаторівнева система, що є життєвим орієнтиром для людини.

Професійні цінності сприяють сумлінному ставленню фахівця до майбутньої професійної діяльності, спонукають його до професійно-творчого розвитку впродовж усього життя тощо.

Професійні цінності (як складні утворення) відображають різні форми та взаємодії суспільного й індивідуального в особистості майбутнього фахівця. Вони формуються під впливом об'єктивної дійсності, шляхом оволодіння професійними знаннями, уміннями та навичками.

Професійна підготовка майбутнього фахівця має передбачати набуття теоретичних професійних знань і формування практичних умінь та навичок професійної компетентності, пов'язаних між собою. Професійними цінностями майбутнього фахівця є відповідальність, професійна культура, цілеспрямованість, принциповість, професійна етика, пунктуальність, самостійність, ініціативність, стійкість, організованість, толерантність, витримка, стресостійкість тощо.

Значення ціннісного підходу до вивчення життєвої та професійної перспективи зумовлене місцем ціннісних орієнтацій у структурі життєвої перспективи (це її ядро), їх роллю в процесі професійного самовизначення особистості. Професійні цілі і плани є втіленням професійних ціннісних орієнтацій, які знаходяться на більш високому диспозиційному рівні

особистості. Вибір життєвої лінії – це вибір головних життєвих цінностей, серед яких цінності праці, професійної діяльності можуть займати як домінуюче, так і незначне місце [1, с. 60].

Компетентнісний підхід до розвитку професійних цінностей підготовки майбутніх фахівців фокусується на формуванні у здобувачів сукупності знань, умінь, навичок та особистісних якостей, необхідних для успішної професійної діяльності, та передбачає:

- визначення ключових компетенцій (аналіз вимог сучасного ринку праці та специфіки професійної діяльності дозволяє визначити набір ключових компетенцій, які необхідно сформувати у майбутніх фахівців);

- розробку програм навчання (навчальні програми будуються таким чином, щоб забезпечити розвиток необхідних компетенцій через різноманітні форми та методи навчання (лекції, практичні заняття, проекти, стажування тощо);

- оцінку рівня сформованості компетенцій (регулярна оцінка дозволяє відстежувати прогрес студентів у розвитку компетенцій та вносити необхідні корективи в навчальний процес).

Акмеологічний підхід спрямований на виявлення та розвиток індивідуального потенціалу особистості, на досягнення нею найвищих результатів у професійній діяльності. В контексті акмеологічного підходу до формування професійних цінностей майбутніх фахівців передбачається:

- виявлення індивідуальних особливостей (аналіз інтересів, здібностей, цінностей та мотивації кожного студента дозволяє визначити його індивідуальний шлях розвитку);

- створення умов для самореалізації (освітнє середовище повинно бути організовано таким чином, щоб здобувачі вищої освіти могли проявляти ініціативу, творчість і самостійність);

- підтримка професійного зростання (викладачі та ментори допомагають студентам у визначенні цілей професійного розвитку,

розробці індивідуальних планів та наданні необхідної підтримки).

З метою ефективного розвитку професійних цінностей майбутніх фахівців необхідною є різновекторна інтеграція компетентнісного та акмеологічного підходів, що здатне сприяти:

- створенню умов для досягнення професійного успіху, високих результатів у майбутній професійній діяльності нинішніх здобувачів вищої освіти;

- формуванню системи цінностей, що відповідає вимогам сучасної професії, оскільки акмеологічний спрямований на розвиток індивідуальних особливостей кожного здобувача, а компетентнісний підхід – орієнтує на актуальні вимоги ринку праці тощо;

- забезпеченню мотивації до навчання та саморозвитку, акцентування на індивідуальних особливостях та можливостях для самореалізації, підвищенні мотивації до навчання.

Отже, в процесі професійної підготовки акмеологічний та компетентнісний підходи є ефективними інструментами для розвитку професійних цінностей майбутніх фахівців. Інтеграція цих підходів дозволяє створити умови для формування висококваліфікованих фахівців, здатних успішно працювати в динамічному сучасному світі.

Література:

1. Горецька О. В., Колпакчи О. С. Місце професійних ціннісних орієнтацій у структурі особистості. *Габітус : науковий журнал з соціології та психології*. 2021. Випуск 28. С. 59–63.

2. Сатановська Л. Формування цінностей і ціннісних професійних орієнтацій у студентської молоді у вищих навчальних закладах. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка*. 2013. № 1(3). С. 53–65.

3. Szewczyk W. Kim jest człowiek. *Zarys antropologii filozoficznej*. Tarnów, 1998. S. 112–113.